

— „Боже мой!“ помислилъ си той, „поискалъ да види баща си, да му цѣлува ръка и да изпроси последна башина благословия, и само за това тъй жестоко го мжъчатъ, и то въ мое име!“ Сравнилъ своето поведение спрѣмо баща си съ онова на войника спрѣмо своя и видѣлъ колко низко той стои прѣдъ войника, и горко заплакалъ. Като се освѣдомилъ отъ лѣкаря, че войникътъ не ще живѣе слѣдъ нанесенитѣ му 4,000 удара, нагласилъ съ лѣкаря, войникътъ да бѣде скришно облѣченъ съ неговитѣ дрехи и отнесенъ въ неговата квартира, а той съ облѣклото на войника се подложилъ на останалитѣ 4,000 удара които издържалъ, понеже войницитѣ, които мислили, че е изнѣмошелниятъ войникъ, отъ пробудено съжаление, удряли по-слабо. Прѣоблѣчениятъ въ императоровитѣ дрехи войникъ, отнесенъ въ квартирата на Александра, наистина, се поминалъ, а приликата му съ последния послужила да се обяви официално, че императорътъ се поминалъ, когато въ сжщностъ той се изгубилъ и се предалъ на богуугодни дѣла. И Толстой завършва разказа за смъртта на Александра съ слѣднитѣ думи; „Какъвъ тържественъ моментъ трѣбва да е била неговата смъртъ! Какво висше освобождение на душата!“ Азъ питамъ: колко отъ моитѣ любезни слушатели биха били готови да понесатъ поне десетъ удара? И ние имаме претенции, готвимъ се за Небето!

Ето какъвъ е вътрѣшниятъ смисълъ на растенето — човѣкъ да разпознае сѣнкитѣ отъ самитѣ нѣща, да освободи своята душа, като понесе всички страдания. И когато крушата и ябълката растатъ, тѣ растатъ само по една причина — да да-